

[Start](#)
[Senaste numret](#)
[Arkiv](#)
[Evenemang](#)
[Om NyTid](#)
[Redaktionen](#)
[Prenumerera](#)
[Annonsera](#)
[Skriv i NyTid](#)
[Böcker](#)
[Kirjat ja kalenteri](#)
[Books](#)
[Kontur](#)
[Videon](#)

Recension, 19.06.2008

[Tillbaka](#)**KONSTEN ATT BYTA LAND**

Frilansskribenten Andrzej Olkiewicz´ tankeväckande bok fyller ett viktigt tomrum i debatten om integration och invandring. Det är en bok som borde läsas av alla som vill vidga sina vyer.

Att flytta till ett nytt land är inte lätt. Ofta innebär det en dramatisk och livsavgörande omställning att bosätta sig i en ny kultur med ett nytt språk, nya människor och sedvänjor. Det gäller för dem som flyr för sina liv eller för dem som frivilligt flyttar till ett annat land i hopp om att skaffa sig ett bättre liv. Många är de skönlitterära författare som skildrat exilens problematik och de smärtsamma erfarenheter av ensamhet, utanförskap och diskriminering som den för med sig – Milan Kundera, Witold Gombrowicz och Theodor Kallifatides för att nämna några.

Det går dock att göra det enklare och mindre problematiskt för sig som immigrant, menar geologen och frilansskribenten Andrzej Olkiewicz, författaren till den tankeväckande och insiktsfulla *Konsten att vara invandrare*. Boken är tänkt som en handbok för personer som av en eller annan orsak flyttat till ett annat land. Oavsett bakgrund finns det gemensamma svårigheter och hinder som personer som bytt land stöter på och måste förhålla sig till. Boken riktar sig också med framgång till dem som lever med en person från ett annat land, till den som planerar att flytta utomlands eller till den som privat eller via yrket möter människor med annan etnisk bakgrund än den egna. Ja, i stort sätt en bok som alla borde ta del av för att medvetandegöra och förhindra strukturell diskriminering av etniska minoriteter. Exempelvis att inte skratta med när någon drar en etnisk vits som förlöjligar nationalitet, ras eller religion, eftersom dessa enbart befäster fördomar och skapar avstånd mellan människor.

Personliga
upplevelser

År 1957 flydde Olkiewicz som nittonåring från kommunismens Polen för att via en rad länder slutligen bosätta sig i Sverige. Genom sin egen position som invandare i Sverige men också via sitt arbete har han haft möjligheten att bo bland annat i Saudiarabien. Hans möten med olika kulturer och människor utgör utgångspunkten i boken. Genom att generöst dela med sig av sina personliga upplevelser och erfarenheter av emigranttillvaron och varva dem med välvalda litteraturcitat lyckas Olkiewicz fånga och beskriva de processer en invandrare måste gå igenom i det nya landet. Det handlar om alltifrån själva beslutet att lämna sitt land till den problematik andra generationers invandrare tvingas förhålla sig till. Att gång efter annan få uppleva sig som "den andre", att inte riktigt höra till – trots att man är född och upp vuxen i landet i fråga. Tänkvärt är fotbollsspelaren Zlatan Ibrahimovics svar på frågan om han känner sig svensk: "Zlatan är Zlatan! Behöver jag säga mer?"

Det behöver inte ens vara så att man flyttat långt geografiskt eller fullständigt bytt kultur och språk. Att flytta från landsbygden till storstaden eller vice versa innebär allt som oftast nya seder och kulturkrockarna kan vara lika omtumlande.

Boken väcker hos mig ett igenkännande – jag har trots allt bytt land från Sverige till Finland. Olkiewicz ger läsaren inblick i alla de olika situationer som kan uppstå i det nya landet. Alltifrån de första stapplande försöken att kommunicera på det nya språket, svårigheterna att få kontakt med värdfolket, främlingsfientlighet eller alla de subtila situationerna som kan tyckas självklara för en infödd, men som för en immigrant ter sig främmande eller helt enkelt går dem förbi, vilket inte sällan leder till frustration och missförstånd hos båda parter.

nya horisonter

Konsten att vara invandrare visar också på fördelarna med att byta land. Man får lära känna olika sätt att tänka, nya världar och horisonter öppnar sig och inte minst lär man känna sig själv. Genom handfasta och konkreta anvisningar, det är ju trots allt en handbok, visar Olkiewicz på hur man kan göra för att "kulturkrockarna" och törnarna ska bli mindre smärtsamma. Genom att ta seden dit man kommer, att acceptera att vissa saker inte går att förändra, exempelvis det nya landets språk, klimat och traditioner har man kommit en bit på vägen. Man bör se sig själv som en del av samhället och inte göra sig till ett offer eller vice versa tro sig vara bättre än värdfolket är några andra punkter som Olkiewicz listar i slutet av boken. Jag menar att Olkiewicz bok fyller ett viktigt tomrum i debatten om integration och invandring. Läsaren får en ökad förståelse, insikt och kunskap om hur det är att byta land och efter hand, med tiden bli en del av det nya hemlandet.

Andrzej Olkiewicz: *Konsten att vara invandrare*, Genista förlag, 2008.

Ylva Larsdotter

© 2004 Tigertext Ab